



LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av Ballingstorp i Skåne

Linderson, Hans

2011

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2011). *Dendrokronologisk analys av Ballingstorp i Skåne*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2011:48). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00



03 Oktober 2011

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2011:48
Hans Linderson**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV BALLINGSTORP I SKÅNE****Uppdragsgivare:** Karl-Magnus Melin, Knadriks kulturbygg, Grängsgatan 19, 291 59 Kristianstad
Org nr 4912033639**Område:** Ö Skåne **Prov nr:** 78257-78301+306 **Antal såg och borrhov:** 44-3=41**Dendrokronologiskt objekt:** Undantaget/bryggghus:B1-12. Södra Längan:L1-6. Stallet:S1-12.
Västra herberget: H1-8. Ryggåsstugan: RS1-10. Per-Ols boningshus: PO1-8.**Information:**

*Uppmätt vårveden och sommarveden var för sig samt deras sammanlagda värde, så att varje uppmätt radie får tre tidsserier.

+ew (early wood) nästa års vårved har påbörjats.

V vinterhalvåret täcker egentligen tiden september till maj.

-LLW (late latewood)= sen sommarved saknas i den yttersta årsringen.

Datering med parentes är inte helt säkra dateringar.

Resultat:

CATRAS Dendro nr:	Prov Nr :	Träd slag	Antal >1 radie;år	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Trädets Egenålder uppskattn
78257	B1	Tall	48	Sp 36,W	Ej datering	-	50-70
78258	B2	Ek	63	Ej Sp	(1724)	(e 1734)	80-110
78259	B3	Tall	47	Sp 36, W	Ej datering	-	50-70
78260	B4	Tall	83	Sp 28, ej W	Ej datering	-	100-140
78261	B5	Ek	3;42	Sp 11, W	Ej datering	-	60-80
78262	B6	Tall	2;61	Sp ?, Ej W	1724	E 1724	90-110
78263	B7	Tall	2;58	Sp 48,ej W	1728	1728-1750	80-110
78264	B8	Tall	2:58	Sp 35, ej W	1715	1715-1750	80-110
78265	B9	Ek	58	Sp 11, W	1743	V 1743/44	60-80
78473	B10	Tall	2;43	W	Ej datering	-	80-120
78474	B10	Tall	2;53	Sp 27 w	Ej datering	-	100-130
78475	B11	Tall	2;39	Sp 47, W	Ej datering	-	150-180
78484	B12	Tall	2;80	Sp 46, W?	1677	E V 1677/78	100-140
78266	L1	Tall		W		-	
78267	L2	Tall		W		-	
78268	L3	Tall	2;53	Sp 42, W	1859	V 1859/60	70-90
17269	L4	Tall	45	Sp 28,ej W	1858	1860 ± 2	60-80
78270	L5	Tall	2;54-1w	Sp 35 nära W	1858	1859 ± 1	60-80
78271	L6	Tall	2;43	Sp 31 nära W	Ej datering		50-80
78272	S1	Ek	47+ew	Sp 13 nära W	Ej datering	-	60-90

78273	S2	Tall	36	Sp nära 1, ej W	Ej datering	-	60-90
78274	S3	Tall	62+(4-10)	Sp41+c7 nära W	1661+c7	1665-1675	70-90
78275	S4	Tall	103	Sp 47, W	1666	V 1666/67	150-180
78276	S5	Ek	10	Sp >10, W	1666-LLW	S 1666	70-90
78477	S5	Ek	46	Sp 7 ej W	”	”	70-90
78277	S6	Tall	3;53	Sp 32, nära W	1664	1667 ± 3	80-100
78278	S7	Tall	5;123	Sp 46, nära W	1664	1666 ± 2	180-220
78299	S8	Tall	64	Sp 39, nära W	1665	1670 ± 5	100-140
78300	S9	Tall	44	Sp>44, nära W	Ej datering	-	70-110
78301	S10	Tall	61	Sp 37, e W	1659	1664 ± 5	90-120
78476	S11	Ek	64	Sp 20, W	1666	V 1666/67	80-100
78483	S12	Tall	53+c13	Sp (47), (W)	1652+c13	1666 ± 1	100-130
78279	H1	Tall	3;64	Sp 32, ej W	1645	1660 ± 10	80-120
78280	H2	Tall	2;40	Sp 13, ej W	1647	1679 ± 15	70-100
78281	H3	Tall	2;62	Sp 34, W?	1654	1664 ± 10	70-110
78478	H4	Tall	83	Sp 49, W	1664	V 1664/65	100-120
78479	H5	Tall	83	Sp 39, W	1664	V 1664/65	100-120
78480	H6	Ek	82	Sp 13, W	1833	V 1833/34	90-110
78481	H7	Ek	56	Ej sp	Ej daterad	-	90-130
78482	H8	Ek	2;86	Sp 10, W	1833	V 1833/34	90-110
78282	RS1	Tall	2;77	Sp 39, nära W	1694	1700 ± 5	80-110
78283	RS2	Tall	3;100	Sp 49, nära W	1690	1694 ± 4	100-120
78284	RS3	Tall	3;96	Sp 33, ej W	1689	1697 ± 7	100-130
78285	RS4	Tall	2;62	Sp 36, W	Ej datering	-	70-90
78286	RS5	Gran	2;107*	W	Ej datering	-	110-130
78287	RS6	Tall	2;41	Sp 37, W	Ej datering	-	50-70
78288	RS7	Tall	3;158	Sp 59?, W	1671	1672 ± 1	190-250
17289	RS8	Tall	165	Sp c 50	1686	1695 ± 10	200-280
78290	RS9	Tall	138	Sp otydlig W?	1665	1667 ± 2**	210-300
78306	RS10	Tall	60+fl fragm	Ej sp	1554	E 1600	160-250
78291	PO1	Ek	67	Sp 13, E	1850	V 1850/51	90-110
78292	PO2	Ek	108	Sp 21, W	1850	V 1850/51	130-150
78293	PO3	Ek	73	Sp 3, ej W	1839	1853 ± 7	100-130
78294	PO4	Tall	95	Sp 62, W	1812	V 1812/13	100-130
78295	PO5	Tall	46	Sp 39, W	Ej datering	-	120-190
78296	PO6	Ek	53+ew	Sp 14, W	Ej datering	-	70-90
78297	PO7	Tall	66	Sp 23, ej W	1776	1807 ± 15	100-140
78298	PO8	Tall	90	Sp 55, ej W	1816	1826 ± 10	130-180

Sammanfattande beskrivning och diskussion av resultaten

En viss spridning av dateringarna har uppstått. Detta kan bero på att man har avverkat under flera år eller att yttersta årsringen närmast under bark (vankant) har saknats så att en bedömning har gjorts. Nedan förda sammanställning bygger på att man antar det snävast möjliga spann för de daterade stockarna inom delobjektet.

Kompletterande prover diskuteras under varje delobjekt tillsammans med de utökade dateringsresultaten från den första undersökningen.

Undantaget/brygghuset (B1-B9-B12): Endast dörren har varit möjlig att datera i denna byggnad, vilket kan förklaras med det ringa årsringsantalet, flera trädslag samt möjligen olika åldrar inom byggnaden.

Virket i dörren korsdateras internt, vilket tyder på att de är hämtade samtidigt från samma bestånd, nämligen någon gång **1728-1750**. Fotträet, B9 dateras med nytt material från Maglöborg till **vinterhalvåret 1743/44**. Dateringen visar att betydande delar av byggnaden är uppförd av virke som kan vara avverkade denna säsong. Att stora delar av virket fortfarande är odaterat kan bero på att årsringstalet är relativt litet eller att virket har en annan ålder eller källort. Prov B12 är taget ur ett träd som slutade att utveckla årsringar efter 1677 i provtagningspunkten. Det har då eller några år senare "självdött". Dateringen ger därför endast högsta möjliga ålder.

Södra längran(L3-L6): Tre bindbjälkar (L3-L5) dateras till **vinterhalvåret 1859/60** eller året före eller efter.

Stallet (S1-S10): Tre av fyra daterade prover landar på mitten av 1660-talet rimligen är de avverkade samma år som prov S4, **vinterhalvåret 1666/67**. Tre av de fyra daterade proverna har en relativt liten osäkerhetsnivå tack vare de sågskivor som var nödvändiga att ta för att proverna skulle hålla ihop, därmed blev vankanten intakt eller nästan intakt.

De kompletterande proverna styrker och specificera den tidigare undersökningen att virket är uppfört vid ett enda byggnads tillfälle. Precisa dateringar visar att virket **är avverkat juli 1666 till vinterhalvåret 1666/67**. Allt virke med en något mer oprecis datering kan vara avverkat inom samma period. Redan i augusti har trädet färdigutvecklat årsringen så att samtliga stammar kan vara avverkade i juli till augusti 1666. De få odaterade proven (tre av 12) kan på goda grunder avfärdas för en annan ålder eftersom årsringstalet är så litet, är det naturligt att de inte kan dateras.

Västra härbärgen (H1-H3): Samtliga tre stockar dateras, dock med lite större osäkerhetsmarginal. Om man utgår ifrån att de är avverkade vid samma tidpunkt så har detta skett inom perioden **1654 till 1670**.

De kompletterande proverna stärker och preciserar den äldre undersökningen så att, om samtliga daterade virkesdelar är avverkade samtidigt så har detta inträffat vinterhalvåret 1664/65.

Ryggåsstugan RS1-RS10: Fyra av sex daterade prov täcker tiden **1690-1698** som avverkningsår. De två övriga får en högre ålder. ** Enligt fältanteckningarna skall prov RS9:s osäkerhetsmarginal vara snäv, vilket dock inte styrks av provet (splint/kärnvedsgräns oklar), möjligen skall dateringen sättas till 1680 ± 15 . Prov RS7 är extremt tätvuxen, möjligen är den "självdöd" och avverkad senare som en torrfura.

Per-Ols boningshus (PO1-PO8): Byggnaden består av virke från minst tre skilda avverkningsperioder **vinterhalvåret 1812/13** (PO4 och eventuellt PO7), **omkring 1820-talet** (PO8 och eventuellt PO7) och **vinterhalvåret 1850/51** (PO1, PO2 och med stor sannolikhet PO3).

Virke från samma område (provenienser):

Tallgrupp B: L3-5

Tallgrupp C: S4 S7,(H1), RS2 RS7, RS8

Tallgrupp D: S3, S6, H1, H2, H3

Ekgrupp E: PO1, PO, PO3

Allt tyder på att allt virket är taget från närområdet.

Slutliga kommentarer angående den dendrokronologiska analysen

Det viktigaste referensmaterialet är hämtat från virket från Sporrakulla och Österlövs gamla prästgård även om stora delar av Småland och Blekinge bekräftar dateringarna. Tallkronologierna som byggdes upp Sporrakulla-materialet täcker hela 15, 16 och 1700-talet.

Virket är generellt sett kraftigt insektsangripet så att borrhövtagning kan endast göras med stora svårigheter. Vidare uppvisar huvuddelen av virket en ganska hög tillväxttakt (breda årsringar). Detta tillsammans med flera byggfaser och olika träslag har krävt en stor provmängd, 41 prover, ändå har undantaget/brygghuset och andra delenheter inte fått någon datering. *Noterar att eken i anslutning till det äldre (1600-tals) tallvirket inte är daterat.*